

A cégeljárás új szabályai a Ptk. után*

I. *Van-e élet a Ptk. után?* A cégeljárásban biztosan van, ezt tapasztalhatjuk nap mint nap. Talán olvasták az ez évi áprilisi Pesti Ügyvédet? Abban a „Párbeszéd a Cégbíróssággal” című cikk megállapítja, hogy az új Ptk.-val kapcsolatosan a Cégbírósságon rengeteg problémát és bizonytalanságot látnak. Ez való igaz, jelenleg is rengeteg probléma és bizonytalanság van, mégpedig a diszpozitív szabályozás miatt.

Az utóbbi hetekben számos konferencián vettem részt, ahol különböző előadók különbözőképpen közelítették meg a Ptk. III. Könyvének szabályait, illetőleg fejtették ki véleményüket azok alkalmazásáról. A legértelmezesebben a KIM egyik – egyébként általam nagyra becsült – képviselőjének álláspontja hatott rám: „A Ptk. alkalmazása során el kell felejtenünk a jogszabályok nyelvtani értelmezését.” E kijelentés a bíró kollégáknál is értetlenséget és felhőrdülést váltott ki. Nehezen fogadható el ugyanis, hogy a kell és a nem lehet, az nem azt jelenti, hogy kell és nem lehet. Ez nekünk jogalkalmazóknak értelmezhetetlen és elfogadhatatlan.

Számos példát tudnék a Ptk.-ból mondani. Talán találkoztak már a betéti társaság szabályainál a 3:156. §-sal, amelyik úgy szól, hogy a kültag nem lehet a társaság vezető tisztségviselője. Nos, ezt a mondatot valószínűleg sokan úgy értelmezték, hogy a kültag nem lehet a társaság vezető tisztségviselője, mert a Ptk. hatálybalépését követő napokban már nyújtottak be hozzánk olyan változásbejegyzési kérelmeket, amelyekben bizony törölték a kültagot, mint vezető tisztségviselőt. Furcsa volt, hogy arról kellett a jogi képviselőket – a törvényszöveg ellenében, bár a törvényjavaslat indoklása szerint – „meggyőzni”, hogy ha a társaság akarja, akkor maradhat a kültag vezető tisztségviselő.

De gondolok itt a Ptk.-nak arra a szabályára is, ahol a kft.-nél a 3:174. § (4) bekezdés alapján a saját üzletrészt maximum a törzstőke 50%-áig szerezheti meg a társaság, azaz nem lehet saját maga többségi tulajdonosa. E szabály alkalmazásánál is az a KIM álláspontja, hogy miért ne szerezhette 60, vagy akár 70%-ban saját üzletrészt a társaság, hiszen elképzelhető, hogy olyan helyzetbe kerül, mondjuk ellenséges felvásárlástól tart, hogy ez adott esetben indokolt lehet. A lényeg az, hogy a Ptk. szabályai modellként jelennek meg és aki ezektől el akar térni, az megteheti. A cégbírósnak minden egyes ügyet külön kell vizsgálnia, abból a szempontból, hogy az adott helyzetben, az adott kérelemnél indokolt-e az eltérés. Aki persze egy kicsit is ismeri a cégeljárást, az nagyon jól tudja, hogy ez nemperes eljárás. Itt nem tudunk a Pp. szabályai szerint bizonyítást lefolytatni, itt okiratokat csatolnak be a kérelmezők és mi az azokban foglaltak alapján döntünk. Tehát igen nehéz lesz eldönteni, hogy „A” társaságnál megengedem, mondjuk a

saját üzletrész megszerzését a törzstőke 70%-ig, „B” társaságnál pedig nem. És ezt az utóbbi esetben meg is kell indokolnom. Ez nem lesz problémamentes.

II. Most áttérek az eljárási szabályokra. Mint tudjuk, nem született új eljárásjogi törvény, maradt a 2006. évi V. törvény. Ezt módosította a jogalkotó a 2013. évi CCLII. törvénnyel. Cél: Azokat a szabályokat, amik kikerültek a Gt.-ből, de nem kerültek be a Ptk.-ba, el kellett helyezni, át kellett vezetni a cégtörvénybe. Az eredeti terv szerint az átalakulás, egyesülés és szétválás is bekerült volna a Ctv.-be, de végül is új törvény került megalkotásra, a 2013. évi CLXXVI. törvény. Bekerültek a Ctv.-be az eltiltás és az érvénytelenségi okok meghatározása is, továbbá bizonyos tartalmi pontosításokat is végrehajtott a jogalkotó.

A 21/2006. (V. 18.) IM rendelet is módosult, a 12/2014. (II. 28.) KIM rendelettel. Itt egyrészt a szerződésmintákat e rendeletbe helyezte a jogalkotó és megváltoztak a kérelem nyomtatványok is. A kérelem nyomtatványokon a jövőben jelölni kell, ha a társaság a változásbejegyzési eljárás során szerződésmintát használ. Továbbá jelölni kell azt is a nyomtatványon, hogy ha a kft. változásbejegyzési kérelme a jegyzett tőke változását, vagy cégjegyzéki adatot nem érintő módosítást tartalmaz. Ez utóbbi rendelkezés szükségességét indokolja, hogy hozzánk naponta olyan mennyiségű beadvány érkezik, hogy enélkül nem lehetne kiosztani az ügyeket, tehát a gépi szignálás is megoldott. Továbbá a rendelet tartalmazza az elektronikus kézbesítés lehetőségét, ha a cégjegyzék tartalmazza a cég elektronikus kézbesítési címét.

Az iratmintáknál és a kérelem nyomtatványoknál is merültek már fel problémák. A szerződésminták esetében például észleltük, hogy a kft. szerződésmintája szerint a törzsbetét befizetése lehetséges a tag választása szerint akár a bankszámlára, akár pedig a házipénztárba. A betéti társaságoknál és a közkereseti társaságoknál a szerződés minta ilyen választási lehetőséget nem enged. E cégformáknál csak azt kínálja föl a minta, hogy a tagok pénzforgalmi számlára történő befizetéssel tudnak teljesíteni. Ügyvéd kollégák jelezték továbbá, hogy a kft. szerződésmintájában a 12-es pont után érdekes módon a 14-es következik. A 13-as valahova eltűnt. Talán babonások voltak a jogalkotók... Ez egyébként néhány ügyvédnek komoly gondot okozott, mert azt mondták, hogy így nem fogják alkalmazni a mintát, hogy hiányzik a 13-as pont, nehogy a későbbiekben ebből valamilyen problémájuk legyen.

III. Következő téma a hatáskörök változása. E körben jelentős módosítást hajtott végre a jogalkotó. Eredetileg a 2006. évi V. törvény a bírák általános eljárási hatás-

* A 35. Jogász Vándorgyűlésen elhangzott előadás szerkesztett változata.

körét rögzítette és taxatívén felsorolta azokat az ügytípusokat, amelyekben a titkárok, fogalmazók és bírósági ügyintézők eljárhattak. Az eljárás rendjét az határozta meg, hogy szabad szövegű létesítő okirat vagy pedig szerződésminta került-e benyújtásra. Meghatározta a jogszabály azt is hogy milyen mellékleteket kell csatolni a szerződésmintához. Ez viszonylag egyszerűen elbírálni kérelem volt, tehát nem kellett különösebb mérlegelés, jogszabály-, vagy a bírói gyakorlat ismerete. A jogi képviselők gyakran éltek azzal, hogy becsatolták az összes létező és fellelhető mellékletet, hogy majd a cégbíróság válogasson, mire van szüksége. Szerencsénkre, a Fővárosi Ítéletábrla leszögezte, hogy csak az a mellékletet lehet (és kell) becsatolni, amit a törvény kötelezően előírt.

A Ctv. a 2012. évi CXVII. törvénnyel módosításra került. 2012 júliusától megváltozott a főszabály: Cégyügyekben a bírósági titkár általános hatáskörben jár el és taxatívén felsorolásra került, hogy mikor jár el bíró. Az is módosult, hogy a korábban azonos hatáskört élvező titkár, fogalmazó, ügyintéző helyett a titkár kapott általános hatáskört és a fogalmazók és az ügyintézők pedig egy szűkebb jogosultságot, de fontos, hogy a bírói kontroll változatlanul megmaradt. Az elsődleges cél az volt, hogy a rutinfeladatok alól mentesítsék a bírót, továbbá csökkenjenek a bírósági költségek. Nem csak azért, mert az ügyintézőnek alacsonyabb a munkabére, hanem azért is, mert a bíró mellé szükséges egy szerkesztő (leíró). Az ügyintézők pedig önállóan dolgoznak, a szerkesztési feladatokat is ellátják. Tehát ez valóban egy költségkímélőbb megoldás.

A jelenleg – tehát március 15-től – hatályos Ctv. a bírói hatáskörök további csökkentését célozta és valószínűsítette meg.

Így a Ctv. 31/A. §-ában szabályozott eljárást ügyintézői hatáskörbe utalta. Ebben a cégjegyzés módját igazolandó címpéldányokat és aláírásmintákat csak hozzá kell rendelni a 13-as rovat megfelelő arovataihoz (tehát a vezető tisztségviselőkhöz) a közvetlen megismerhetőség érdekében. Itt különösebb vizsgálódásra nincs szükség.

A Ctv. 50. § (3) bekezdése pedig már nemcsak a közkereseti társaságnál, a betéti társaságnál és az egyéni cégnél, hanem a korlátolt felelősségű társaságok változásbejegyzési kérelmeinek elbírálásánál is széles körű jogosítványokat ad az ügyintézőknek, kivéve azt a két esetet, amit korábban említettem. Tehát a tőkeváltozás bejegyzése és a cégjegyzéki adatot nem érintő létesítő okirat módosítás bírói hatáskörben maradtak. De fontos, hogy megmaradt az a szabály, hogy az érdemi elutasító és az önállóan fellebbezhető végzésekhez, azok meghozatalához előzetes írásbeli bírói hozzájárulás, jóváhagyás szükséges.

Kikerültek a bírói hatáskörből azok az ügyek, amelyekben más bíróság vagy más hatóság eljárásának megindítását vagy befejeződését rögzítik. (Például a felszámolási eljárást, bejegyző végzés hatályon kívül helyezése iránti perindítást stb. bejegyezhetik az ügyintézők.) Ezen adatok bejegyzése formális, semmiféle vizsgálódásra nincs szükség, ez valóban adatrögzítés. Nehezen vitatható tehát az ügyintézői hatáskörbe helyezésük.

Van viszont egy általunk igen vitatott rendelkezés: a Ctv. 1/A. § (2) bekezdés f) pontja. Törvényességi felüyeleti eljárásban akkor hoz bíró határozatot, ha a kérelmező a cég cégjegyzékébe bejegyzett személy vagy szervezet. Ez azért sem helyeselhető, mert a cégbírósághoz – legalábbis a fővárosban – igen sok olyan törvényességi kérelem érkezik, amit például a Magyar Nemzeti Bank, egyéb pénzügyintézet, ügyészség, vagy más hatóság indít. Azt nehezen tudom elképzelni, hogy ezeket az ügyintézők – legyenek bár okosak és ügyesek – minden nehézség nélkül elbírálják. Az ügyintézők ugyanis a jognak egy szeletét ismerik és nyilvánvalóan nincsenek olyan anyagi és eljárásjogi ismeret birtokában, mint a bírák és nem cél, hogy ezek az eljárások elhúzódjának, vagy azért, mert az ügyintéző nem mer dönteni, vagy azért, mert egy rossz, hibás döntés után fellebbezésre kerül sor. Álláspontom, hogy ezeket az ügyeket nálunk bírók fogják elbírálni.

Nyilván a jogalkotónak az a célja hosszú távon is, hogy a nagyobb szakértelmet igénylő feladatok maradjanak meg bírói hatáskörben és a rutin döntések kerüljenek át az ügyintézőkhöz.

IV. Nézzük az okiratok változását. A székhellyel, telephellyel, fiókteleppel, illetőleg azok használata jogszerűségének igazolásával kapcsolatban az évek során több, egymástól eltérő gyakorlat került alkalmazásra. Volt, hogy igazolni kellett a használat jogszerűségét, volt, hogy nem kellett igazolni. Amikor a használat jogszerűségét igazolni kellett, vita volt, hogy tulajdoni lappal, esetleg bérleti szerződéssel, vagy vezető tisztségviselői nyilatkozattal tehet-e ennek eleget a fél. A legutóbbi, a március 15-ét megelőző időszakban elegendő volt a jogszerűségről egy ügyvezetői nyilatkozat becsatolása, ami köztünk szólva abszolút formalitás. Most ezt a nyilatkozattételi kötelezettséget a jogalkotó kivette ugyan a Ctv.-ből, elhagyván a 7. § (4) bekezdés utolsó mondatát, de, mert a Mellékletben benne maradt, ezért mégis kötelezően csatolandó okirat.

A Ctv. 9/A. §-a meghatározza a szerződésmintát: jogszabályban meghatározott cég létesítő okirata szerződésminta megfelelő kitöltésével is elkészíthető. Az, hogy a Ctv.-ből kikerült a szerződésminta, egy hosszú távú koncepcionális váltást jelez. A miniszteri indoklás szerint miniszteri rendelet fogja a jövőben meghatározni a formai és tartalmi kellékeket, és hogy mely cégek esetében van helye a minta alkalmazásának. Úgy tudom, hogy a KIM bővíteni kívánja a minták alkalmazhatóságának körét, kiterjesztve pl. a szövetkezetekre is.

Egy tévhitet szeretnék a szerződésmintákkal kapcsolatban eloszlatni: a változásbejegyzési eljárásban is használható minta. Hallottam arról, hogy hiánypótlásban kötelezték a társaságot, illetve a jogi képviselőt, hogy törölje az egységes szerkezetbe foglalt szerződésről a „minta” feliratot, mondván, ez nem minta. Ezt én felesleges gáncsoskodásnak tartom. A változásbejegyzési eljárásban nincs a mintának jogi következménye. Most egyébként, új Ptk.-ra való áttérésnél különösen javaslom, hogy használják, mert segítsék. A változások

egyértelműen jelölendők, aláhúzással, kivastagítással, vagy egyéb módon.

V. A cégjegyzék adatváltozásai. A jogi személyiség nélküli gazdasági társaságok megszűntek, az erre való utalást hatályon kívül helyezte a törvény.

A cég elektronikus kézbesítési címe feltüntetendő. Nyilván ez már előkészület a törvényességi felügyeleti eljárások elektronikus útra terelésére.

A felszámolóknak hosszú ideje problémát okozott, hogy a lakcímet miért kell bejegyezni és ezáltal nyilvánossá tenni. Most ezt megoldotta a jogszabály azzal, hogy a lakcím helyett az értesítési címet kell feltüntetni. A másik, ide kapcsolódó változás, hogy a korábbi vezető tisztségviselőt nem kell törölni a felszámolás megindítása és a felszámolóbiztos bejegyzésekor. A jogalkotó álláspontja, hogy a felszámoló speciális gazdasági pénzügyi intézkedései mellett szükséges a vezető tisztségviselő működése, ha pl. össze kell hívni a taggyűlést vagy egyéb szervezeti feladatokat kell ellátnia.

VI. Tag, vezető tisztségviselő eltiltása. Erről a Ctv. 7 címében találunk részletesen szabályokat. Eredetileg a Gt. 5. § és 23. §-a tartalmazta a vonatkozó rendelkezéseket. A március 15-e előtt indult eljárásokban figyelemmel vagyunk a Fővárosi Ítéltábla BDT 2895. számú döntésére. Az egyedüli vagy legalább többségi befolyással rendelkező tag, vezető tisztségviselő eltiltására vonatkozó rendelkezések akkor alkalmazhatók, ha a kénysztörüléshez vezető eljárás 2012. március 1. napja után indult.

A 2014. március 15-étől hatályos Ctv. 9/B–9/D. § szerinti eltiltás csak akkor alkalmazható, ha a 9/B. § szerinti eljárás, illetve a kénysztörlési eljárás 2014. március 15-ét követően indul.

A Ptk. 3:22. § (4) bekezdése a jogi személy általános szabályai között mondja ki, hogy nem lehet vezető tisztségviselő, akit bűncselekmény elkövetése miatt jogerősen szabadságvesztés büntetésre ítélték, amíg a büntetett előléthez fűződő hátrányos jogkövetkezmények alól nem mentesül. Majd az (5) bekezdés szerint nem lehet az vezető tisztségviselő, akit e foglalkozástól jogerősen eltiltottak és a (6) bekezdés alapján az eltiltó határozatban megjelölt időtartamig nem lehet vezető tisztségviselő, akit a vezető tisztségviselői tevékenységtől eltiltottak.

A 3:90. § (3) bekezdése pedig a gazdasági társaságokra vonatkozóan mondja ki, hogy a nyilvánosan működő részvénytársaság kivételével nem lehet gazdasági társaság tagja, aki eltiltás hatálya alatt áll.

Kit tilt el a Cégbíróság? A 9/B. § (1) bekezdése sorolja fel, hogy kit tilt el a cégbíróság.

Eltiltja elsősorban azt, akinek a felelősségét a felszámolási vagy a kénysztörlési eljárás során ki nem elégített hitelezői követelésért a bíróság jogerősen megállapította és a jogerős bírósági határozat szerinti fizetési kötelezettségét nem teljesítette.

Eltiltja továbbá a bíróság, aki a gazdasági társaság tartozásáért való korlátlan tagi helyállási kötelezettségnek nem tett eleget, valamint azt, akivel, mint vezető tisztségviselővel szemben a cégbíróság pénzbírságot

szabott ki és e jogerős fizetési kötelezettségét nem teljesítette.

Mindhárom esetben feltétel, hogy a vele szembeni végrehajtás eredménytelen legyen. Akkor eredménytelen a végrehajtás, hogyha a Vht. szerinti végrehajtói letiltás, illetve a hatósági átutalási megbízás nem vezetett eredményre és az adósnak nincs lefoglalható vagyontárgya.

Mit tehet a cégbíróság? A végrehajtó, illetve a végrehajtást foganatosító egyéb hatóság elektronikusan megküldi az elektronikus értesítést, vagy a foglalási jegyzőkönyvet és ez alapján hivatalból meghozzuk az eltiltó végzést.

Főszabály:

A 9/C. § fogalmazza meg: Ha a cég kénysztörülésére kerül sor, eltiltásnak van helye.

A kénysztörlési eljárást a Ctv. 116. és 118. §-ai szabályozzák.

A 9/C. § alapján a cégbíróság eltiltja azt a személyt, aki a kénysztörlési eljárás megindításakor vagy az azt megelőző évben vezető tisztségviselő, korlátlanul felelős tag, korlátozott tagi felelősséggel működő társaságban többségi befolyással rendelkező tag volt. Itt hívom fel a figyelmet, hogy nagy jelentősége van a „vagy” szónak. Elsősorban azt tiltjuk el, aki adott időben hivatalban van és ennek hiányában tiltjuk el a korábbi személyeket. Ugyanez a szabály, ha a felszámolási eljárás befejeződését követően töröljük a céget, de a felszámolást megelőzte egy kénysztörlési eljárás, amelyik átfordult felszámolásba. E szabályok alkalmazásakor vezető tisztségviselőnek számít az önkéntes (választott) végelszámoló is, de a kényszer végelszámoló nem [9/D. § (8) bek.].

Milyen kivételeket enged a Ctv. az eltiltás alól? A vagyonteltárás során, ha nem állapítható meg vagyon, de nincs követelés sem, akkor nincs eltiltás. Akkor sem kerül sor eltiltásra, ha van vagyon, de nincs követelés.

Mi van akkor, ha van követelés, de a tag, vagy a vezető tisztségviselő vállalja azt kiegyenlíteni? Van olyan bírói álláspont, mely szerint most már késő, ilyenkor már nem lehet teljesíteni. Gál Judit ítéltáblai tanácselnök, kollégiumvezető-helyettes álláspontja, hogy ezt a 118. § (1) bekezdés esetkörébe kellene vonni, azaz van ugyan bejelentett követelés, de azt kiegyenlítették. Teljes mértékben osztom ez utóbbi véleményt, hiszen így mindenki jól jár...

Másik kérdés: Mi van akkor, hogyha a végelszámolást nem tudja a cég befejezni 3 éven belül, mégpedig azért nem, mert a társasággal szemben per van folyamatban. Ez esetben kénysztörlési eljárás indul, amelyik nyilvánvalóan át fog fordulni felszámolásba a per miatt, és ha felszámolást követően töröljük a céget, akkor viszont nem tudunk eltekinteni az eltiltástól sem. Mit tehet ilyenkor a cég? Ez a kérdés szintén Gál Juditnál merült föl, aki azt tanácsolja, hogy tartson a cég legfőbb szerve egy olyan ülést, amelyen meghozza a vagyonmegosztási döntést és hajtson végre a folyamatban lévő perben egy alanycserét, valamely tagnak juttassanak perbeli pozíciót. Ha létrejött az alanycsere, akkor nincs akadálya a végelszámolás befejezésének.

Sok problémát vet föl az is, amikor egy főre csökken a betéti társaság, mert az egyik tag időközben meghalt. Ha a másik tag 6 hónapon belül nem szerez erről tudomást, mert esetleg már hosszabb ideje nem tartották a kapcsolatot és nem jelent be új tagot, nincs mit tenni, a társaság ex lege megszűnt. Ebből következően kényszerítési eljárásra kerül sor és el kell tiltani a szegény „maradék” tagot, aki tulajdonképpen nem tehet erről a helyzetről. Ezért az lenne kívánatos és ezt szeretnénk a jogalkotó felé jelezni, hogy a jövőben valamilyen felrögható magatartáshoz legyen köthető az eltiltás.

Az eltiltás jogkövetkezményei. 9/B. § (2) bekezdés. Az eltiltott személy nem szerezhet gazdasági társaságban többségi befolyást, nem válhat gazdasági társaság korlátlanul felelős tagjává és egyéni cég tagjává, valamint nem lehet vezető tisztségviselő.

Az időbeli hatály a 9/D. § (1) bekezdés alapján az eltiltó határozat jogerőre emelkedésétől számított 5 év.

A miniszteri indokolás szerint nem cél a részesedés kényszerértékesítése. Tehát, ha valakinek az eltiltás kezdetekor többségi befolyása van, akkor azt nem kell elidegenítenie, csak az a lényeg, hogy hozzá nem szerezhet. Ha a befolyás nem éri el az 50%-ot, akkor bővítheti a részesedését, pl. 20%-ról 50%-ra, de 60%-ról 80%-ra már nem. Vagyis az eltiltás hatálya alatt a kezdete napján már fennálló tagsági befolyás mértéke vagyoni szolgáltatás ellenében történő átruházással, ajándékozással nem növelhető.

Mi történik, ha a társaságnak van saját üzletrésze és ezt a tagoknak térítés nélkül átadja? Álláspontom szerint ez esetben nem lehet gond. Ilyenkor növelhető a vagyoni részesedés mértéke még úgy is, hogy az meghaladja a többségi részesedést.

Kérdés lehet, ha örököl a tag és ezáltal nő az üzletrésze, arra vonatkozik-e ez a tiltó rendelkezés? Álláspontom szerint nem. Mert itt kifejezetten azt mondja a jogszabály, hogy vagyoni szolgáltatás ellenében történő átruházás során nem növelhető a már fennálló befolyás mértéke.

Mi történik akkor, ha ugyanazon személyt több cég vonatkozásában is eltiltjuk? Ilyenkor az utolsó eltiltásnak a kezdő időpontjával indul az 5 év. Fontos, hogy az eltiltás tényét törölt cég cégjegyzékébe is bejegyezzük, tehát az 57-es rovat az törölt cég esetében is élő.

Vezető tisztségviselő eltiltásánál a cégbíróság a határozatban rendelkezik a cégjegyzékből való törlésről is. Ha valaki több cégben vezető tisztségviselő, akkor automatikusan kerül törlésre valamennyi cégből.

Ha olyan cégben szerepel vezető tisztségviselőként, amelyiknél másik cégbíróság illetékes, akkor elektronikus úton fel kell hívni az illetékes cégbíróságot a törlésre [9/D. § (4) bek.]. Itt több probléma merült fel: Egyrészt nem működik a bíróságok közötti elektronikus kommunikáció. Másrészt az új Ctv. ezen törölő végzés ellen fellebbezést, illetve felülvizsgálatot enged. Ezt a kollégákkal nem tudjuk értelmezni, majd kiderül az idő során, hogy talán tévedésből került be a jogszabályba.

Ha nem marad vezető tisztségviselője a cégnek, mert az az egy volt, akit eltiltottunk és kitoröltünk a 13 rovatból, akkor természetesen helyre kell állíttatni a céggel a

törvényes működést. A cégbíróság felhívást ad ki, hogy 60 napon belül jelentsenek be új vezető tisztségviselőt szabályszerű változásbejegyzési kérelem formájában.

A közhitelesség körében került újrafogalmazásra a Ctv. 22/A. szakasza, a bünyügyi nyilvántartási rendszer adataival való összevetés kezdeményezése és az ebből eredő eltiltás. Nemcsak a bejegyzett gazdasági társaságok, hanem a szövetkezet, erdőbirtokossági társulat, vízgazdálkodási társulat, európai szövetkezet, európai részvénytársaság, valamint egyesülés vezető tisztségviselője, cégvezetője és felügyelő bizottsági tagjai vonatkozásában a már említett Ptk. 3:22. § (4)–(5) kezdésében foglalt kizáró okok ellenőrzése céljából történik – vagy történné – az összevetés. Ez már 4 vagy 5 éve hatályban lévő rendelkezés, folyamatos jogsértésben vannak a cégbíróságok, mert a rendszer egyáltalán nem működik és nem is tudjuk, hogy mikor fog működni. A szabály benne van a Ctv.-ben, benne is volt. A gyakorlatban nem tudjuk alkalmazni.

A Ctv. 10. § új (3) bekezdése hangsúlyozza, hogy az eltiltás hatálya alatt teljes körűen nyilvánosak a Ctv. 9/B–9/E. §-ok alapján bejegyzett adatok. Az eltiltott személyekre vonatkozó adatok – a Ctv. 14. § (6) bekezdés alapján – ingyenes céginformációként külön jogszabályban meghatározott módon egy kereső program segítségével csoportos lekérdezés útján megismerhetőek. Az eltiltás lejártát követően viszont ezeket az adatokat vissza nem állítható módon, véglegesen törölni kell.

VII. A Céglőny. A Céglőnyre vonatkozó szabály is változott, mégpedig az Európai Parlament és a Tanács 2012/17/EU Irányelve alapján. Ez az irányelv előírja a közzétételre vonatkozó új szabályok harmonizációját a tagállamok számára. Mi a lényege ennek? A tagállamoknak 2014. július 7-től biztosítaniuk kell, hogy a cégek adataiban bekövetkezett változások a kérelem benyújtásától számított 21 napon belül közzétételre kerülnek. Ez azt jelenti, hogy ebbe a 21 napba beletartozik a cégeljárás időtartama is. Ezért a bejegyzett cégszabályok közzétételre július 1-jétől a Céglőny honlapján napi feltöltéssel kerül sor. Tehát nem kell majd heteket várni arra, hogy adott közlemények megjelenjenek.

VIII. Az eljárás újdonságai. Az ügyintézési határidő. Főszabály az, hogy ha nem szükséges adóregisztrációs eljárás, akkor az azt követő munkanapon kezdődik, amikor a cégszabálytól az informatikailag szabályszerű kérelem a cégbírósághoz megérkezik. Ez eddig is így volt. A változás az adóregisztrációs eljárással érintett kérelmeknél állt elő. Ha adóregisztrációs eljárás szükséges, márpedig arra minden új cégnél szükség van, akkor az adóregisztrációs eljárás eredményétől függ az ügyintézési határidő. Eddig úgy szövelt a jogszabály, hogy az adószám megállapításától kezdődik a határidő. Most pontosít a jogalkotó, nevezetesen, az adószámról való értesítéstől kezdődik a cégbíróság ügyintézési határideje. Ennek a gyakorlatban olyan nagy jelentősége nincs, mert ez úgy történik, hogy a NAV megállapítja az adószámot és az kb. 2 perc múlva ott is van a cégbírósá-

gon és kezdődik az eljárási határidő. Az utóbbi időben volt néhány eset, amikor az adóhatóság 1 munkanapon belül nem küldött értesítést – ilyenkor felfüggesztjük az eljárást. Amikor megérkezik az adószám, az informatikai rendszer automatikusan előszerkeszti a kérelem adatait, amelyek bekerülnek a cégjegyzékbe, „bejegyzés alatt” jelöléssel.

A hiánypótlás. Eddig 45 nap volt a hiánypótlásra adható határidő. Ez a 45 nap kizárólag a nyilvánosan működő részvénytársaságoknál maradt. Valamennyi egyéb társaság esetében 30 napra csökkent a teljesítési határidő. Az, hogy a hiánypótló végzést 8 munkanapon belül ki kell adni, ez változatlanul fennáll.

A egyszerűsített cégeljárás. A szerződésminiták – mint már említettem – lecserélésre kerültek és törvény helyett rendeletben kerültek szabályozásra. Az ügyintézési határidő az adóregisztrációs eljárás eredményétől függően egy munkanapra nőtt. Megszűnt az a rendelkezés, hogy a határidő számításának kezdő időpontja munkanapokon reggel 9 óra. Nem kívánok időt vesztegetni az egy órás eljárásra, de megjegyzem, hogy nagyon sok problémát okozott, különösen a változásbejegyzési eljárásban. Egy óra alatt akár négy üzletrész átruházás is átfuthatott és ezt egyes cégek és egyes jogi képviselők ki is használták.

A bírság. Bizonyára emlékeznek, hogy 2013. február 1-jén dömpingérkezés volt valamennyi cégbíróságon, mert akkor járt le a határidő, ameddig a cégeknek meghatározott adatokat be kellett jelenteniük. Ekkor elég nagy vita volt a cégbíróságok és a KIM, pontosabban a Fővárosi Törvényszék Cégbírósága és a KIM között, az adatmódosítási kötelezettség elmulasztása miatti szankciót illetően, vagyis, hogy bírságot adjunk, vagy ne bírságot adjunk a késedelem miatt. Nyilvánvalóan az ilyen jövőbeni vitákat kívánta elkerülni a jogalkotó és általános jelleggel mondja ki a Ctv. 34. §-ában, hogy a cégbíróság 50 000-tól 900 000 Ft-ig terjedő pénzbírsággal sújtja azt a céget, aki bárminemű bejelentési kötelezettségét késedelmesen teljesíti. A bejelentési kötelezettség pedig a létesítő okirat aláírásától, illetve elfogadásától számított 30 nap. Változás bejegyzése esetén a változás bekövetkeztétől számított 30 napon belül be kell nyújtani a kérelmet. Kivételek vannak, pl. alapítási engedély esetén az engedély kézhezvételétől számított 15 nap a benyújtási határidő.

A tevékenységi kör változása. A tevékenységi kör változást a cégbírósághoz nem kell bejelenteni. Tulajdonképpen a szerződést sem kell módosítani, elegendő az adóhatóság felé tett bejelentés. Ha azonban a későbbiekben bárminemű változás lesz a létesítő okiratban, akkor az egységes szerkezetbe foglalt létesítő okiraton át kell vezetni ezeket a módosításokat. Nem feltétlenül kell TEÁOR számok szerinti megjelölés, változatlanul lehet szabad szöveggel is. Lényeg, hogy az egységes szerkezetbe foglalt szerződésnek tartalmaznia kell az időközbeni módosításokat. Egy kivétel van, ha a főtevékenység változik, azt természetesen a létesítő okirat módosításával be kell jelenteni a cégbírósághoz. A Ptk. 3:5. § c) pontja szerint a létesítő okirat kötelező tartalmi eleme a főtevékenység.

Tagváltozás. 2012. március 1-jétől részesedés átruházása esetén a cégbíróság automatikusan értesítette az adóhatóságot és az adóhatóság 3 munkanapon belül jelezte, ha 15 millió forintot meghaladó köztartozása állt fenn az illető személynek. Most ez oly módon változott, hogy 3 millió forintra csökkent ez az összeg. Ma már szigorúbb az adóhatóság. Tehát március 15-től már azt jelzi, ha 3 millió a köztartozás. Ilyenkor az átruházás napjával, mint fordulónappal elkészítendő közbenső mérleget kell csatolni, amelyet könyvvizsgálóval kell hitelesíttetni.

IX. Az átalakulással, egyesüléssel és szétválással kapcsolatos változások a Ctv.-ben. A részletes szabályokat külön törvény rögzíti. Az új szabályok átalakuláson csak a cégforma váltást értik.

Az átalakulási tervnek megnövekedett a jelentősége. Eddig nem volt kötelező elkészíteni, csak akkor, hogyha mérlegeltérés volt a jogelőd, illetőleg a jogutód társaság mérlegei között és a vagyonmérleg-tervezetek mellékleteként szerepelt. Most ez az átalakulási terv új jelentőséget kapott. Mindig készíteni kell átalakulási tervet és ennek lesz a melléklete a jogelőd és jogutód társaság vagyonmérleg- és vagyonleltár tervezete és az egyéb dokumentumok. Tehát kötelező lett az átalakulási terv. Egyesülésnél egyesülési terv, szétválásnál szétválási terv. A Ctv. Mellékletei ennek megfelelően tartalmazzák a mindenkor szükséges és az esetlegesen szükséges okiratok felsorolását.

Egy adóellenőrzéssel kapcsolatos új szabály is bevezetésre került: a Ctv. 57. § (1/a) bekezdése. Nevezetesen egyesülés és szétválás bejegyzése előtt a cégbíróság értesíti az adóhatóságot, amely 5 munkanapon belül ad tájékoztatást arról, hogy van-e folyamatban adóhatósági eljárás, illetőleg várható-e, hogy indul. Ez az 5 munkanap sajnos beleszámít a cégbíróság ügyintézési határidejébe. Ha adóhatósági eljárás van folyamatban, akkor fel kell függesztenünk a cégeljárást.

X. A törvényességi felügyeleti eljárás változásai. A 2013. évi CCLII. tv. célkitűzése a törvényességi felügyeleti eljárások elektronizálása. Ezt két ütemben kívánja a jogalkotó megteremteni. Az első ütem július 1-jétől indul: a jogi képviselővel eljáró feleknek, a kérelmező cégeknek és a hatóságoknak kötelező lesz elektronikusan benyújtani az okiratokat. 2015. január 1-jétől a második ütemben pedig már a kérelmezett cégek számára is kötelező lesz az elektronikus eljárás. Erre a jogalkotó egy úgynevezett elektronikus űrlapot fog rendszeresíteni, amelyre főszabályként a cégeljárásban benyújtható okiratokra vonatkozó szabályokat kell majd alkalmazni, már ami a formátumot és a karakterkészletet illeti. Elegendő lesz fokozott biztonságú elektronikus aláírás. Tehát nem kell a minősített aláírás, ami drágább is.

Egy kisebbségvédelmi változás a Ctv. 80. § (5) bekezdésében: Ha a törvényességi felügyeleti eljárás a cég tagjai kezdeményezik és kéri a legfőbb szerv összehívását, akkor a kérelem beérkezésétől számított 15 munkanapon belül köteles elbírálni ezt a cégbíróság

és a kérelemnek helyt adó végzés ellen nincsen helye fellebbezésnek.

Az elektronikus törvényességi eljáráshoz még megemlítek egy jogszabályt, ami most március 13-án jelent meg. A 21/2014. KIM rendelettel módosított 24/2006. (V. 18.) IM rendelet. Ennek a 10/A. §-a rendelkezik az elektronikus törvényességi eljárásról. Ajánlom szíves figyelmükbe!

A felügyeleti intézkedések. A törvényességi felügyeleti eljárás megindulásakor a cégbíróság felhívja a társaságot nyilatkozattételre, illetőleg arra, hogy állítsa helyre a törvényes működést. Gyakorlatilag a Ctv. korábbi 81. § (1) bekezdés a) pontjában az első intézkedés ezt a felhívást ismételte meg. Ezt hatályon kívül helyezte a jogalkotó. Szerintem teljesen jogosan, hiszen felesleges még egyszer ugyanarra felhívni a kérelmezett társaságot. Ebből következően a Ctv. 81. § (1) bekezdés b) pontja alapján az első intézkedés a pénzbírság.

A megszüntnek nyilvánítást is új helyen – a 84. §-ban önálló cím alatt – szabályozza a jogalkotó. Akkor kerülhet sor a megszüntnek nyilvánításra, ha a bíróság álláspontja szerint a további intézkedések alkalmazása sem vezet eredményre. Tehát tulajdonképpen már az első felhívást követően is meghozható ez a döntés.

A mérlegbeszámolók letétbe helyezésének elmulasztása, illetőleg az adószám törlése miatti törvényességi felügyeleti eljárások (a Ctv. 87. § és 91. §) eddig is és ezt követően is maradnak ügyintézői hatáskörben.

XI. A kényszertörlési eljárásról. 2012. március 1-jével megszűnt a kényszer végelszámolási eljárás, helyette bevezetésre került a kényszertörlés jogintézménye. A jogalkotó újragondolta és 2014. július 1-jétől átfogalmazta a kényszertörlés szabályrendszerét. Megadja a fellebbezés és a felülvizsgálat lehetőségét a kényszertörlést elrendelő végzések ellen. Rendezésre került a kényszertörlési és a felszámolási eljárás viszonya, azaz, a kényszertörlési

eljárás alatt kérelemre fizetéseképtelenségi eljárás nem kezdeményezhető, és ha a kényszertörlés elrendelésére a fizetéseképtelenséget megállapító végzés meghozatalát követően, de a jogerőre emelkedés előtt kerül sor, akkor a kényszertörlési eljárást meg kell szüntetni.

A kényszertörlési eljárás alatt a cég üzletszerű gazdasági tevékenységet nem folytathat. A cég képviselője a hitelezői érdeket figyelembevételével kell, hogy eljárjon.

A kényszertörlés kezdő időpontja Cégek közlönyben való közzététel napja. Elektronikusan kell a kényszertörlés iratait nyilvántartani és a kényszertörlés befejezése szerinti végzés jogerőre emelkedésével az eljárásban keletkezett iratok nyilvánossá válnak.

Végezetül szeretnék néhány gondolatot a vagyonteltárásról mondani. A Ctv. július 1-jétől hatályos 117. § (3) bekezdése határozza meg a cégbíróságnak azt a kötelezettségét, hogy kiket kell megkeresnünk a kényszertörlés alatt álló cégeknél vagyonteltárási céljából. Eddig is megkerestük az ingatlan-nyilvántartást, a gépjárműnyilvántartást. Elmondanám, hogy a huszonvalahány év alatt, amióta a cégbíróságon dolgozom, hivatalbóli törlési eljárásban a vagyonteltárási során egyetlen olyan céggel találkoztam, ahol egy rozzant személygépkocsit találtak. Szerintem 8 ezer forintnál nem került többre. Az összes cég, amelyik törlési eljárás alatt állt, vagyontalan, kiüresedett cég volt. Most a jogalkotó – istentudja milyen megfontolásból – kötelezővé tette, hogy meg kell keresnünk a légi járművek és úszó létesítmények lajstromát annak érdekében, hogy feltárjuk, hány repülőgépe, jachtja és egyéb vagyontárgya van a cégnek. Nem tudom, hogy hányat fogunk találni. Az informatikai rendszer állítólag alkalmas lesz a vagyonyilvántartások elektronikus úton történő megkeresésére és a vagyonteltárási eredményéről elektronikusan összesítést kapunk. Kíváncsian várom az informatikai rendszer felállítását és üzemelését...

Kenesei Judit